

Agricultural Development Through the Photos from Robert Larimore Pendleton in Sawankhalok District, Sukhothai Province, Thailand

การพัฒนาด้านการเกษตรผ่านภาพถ่ายของโรเบิร์ต ลาริมอร์ เพนเดิลตัน ในพื้นที่อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย ประเทศไทย

Thannapat Jarernpanit*

ธัญญ์ณภัทร เจริญพานิช

Faculty of Social Sciences and Local Development, Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand

Sudarat Rattanapong

สุดารัตน์ รัตนพงษ์

Tunwarat Kongnun

ธัญวรัตน์ คงนุ่น

Corresponding author*

e-mail: thannapatj@psru.ac.th

Received 04-09-2023

Revised 15-11-2023

Accepted 17-11-2023

Abstract

Objectives: This research aims to study photographs from Robert Larimore Pendleton in the Sawankhalok district, Sukhothai province, during the period 1935–1953. The objective is to explore the agricultural development and agricultural practices of Sawankhalok that reflected the policies and roles of American scholars in Thailand during the post-World War II era.

Methods: The study employs an anthropological study of photography through the analysis of 80 selected photographs from Robert Larimore Pendleton in the Sawankhalok district, Sukhothai province, between 1935 and 1953. These images are categorized into three types: 8 images related to agriculture, 8 images related to the cotton experimentation center in Khlong Tan district; and 7 images related to the town of Sawankhalok. The research combines document analysis and fieldwork studies in the Sawankhalok district to analyze the agricultural development and the role of American scholars in Sawankhalok during the study period.

Results: The photographs from Robert Pendleton reflect the agricultural development and practices, particularly the cultivation of cotton, which is an integral part of the local history of Sawankhalok. The images shed light on the disappearing history of the region and depict the role of American scholars and foreign policies of the United States, particularly on the agricultural development of Thailand.

Application of this study: The findings of this study can contribute to the conservation and revitalization of the significant local history of Sawankhalok. Moreover, it can elevate the historical capital of the region to promote tourism and establish the area as a learning city for the local community.

Keywords: Sawankhalok, Robert Larimore Pendleton, United States, Post-World War II, agriculture

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์: บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพถ่ายของโรเบิร์ต ลาริมอร์ เพนเดิลตัน ในพื้นที่อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย ในช่วงระหว่างปี 1935-1953 เพื่อสะท้อนการพัฒนาการเกษตรและวิถีการเกษตรของเมืองสวรรคโลก รวมทั้งการสะท้อนถึงนโยบายและบทบาทของนักวิชาการสหรัฐอเมริกาที่มีต่อประเทศไทยส่วนหนึ่งในช่วงสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่สอง

วิธีการศึกษา: ผู้ศึกษาใช้แนวการศึกษามานุษยวิทยารูปภาพผ่านภาพถ่ายของโรเบิร์ต ลาริมอร์ เพนเดิลตัน ในพื้นที่อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย ในช่วงระหว่างปี 1935-1953 จำนวน 80 ภาพ โดยได้คัดเลือกรูปภาพที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ ประเด็นทางการศึกษาและจำแนกประเภทของรูปออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ภาพเกี่ยวกับด้านการเกษตรจำนวน 8 รูป ภาพเกี่ยวกับศูนย์ทดลองฝ้ายอำเภอคลองตาล จังหวัดสวรรคโลก จำนวน 8 รูป และภาพเกี่ยวกับเมืองสวรรคโลก จำนวน 7 รูป ควบคู่กับการศึกษาวิจัยเชิงเอกสารและการลงพื้นที่ศึกษาในพื้นที่อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์การพัฒนาการเกษตรและบทบาทของนักวิชาการสหรัฐอเมริกาที่มีต่อเมืองสวรรคโลกในช่วงเวลาของการศึกษา

ผลการศึกษา: ภาพของโรเบิร์ตสะท้อนการพัฒนาการเกษตรและวิถีการเกษตร โดยเฉพาะเรื่องของการปลูกฝ้ายซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของเมืองสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัยที่เลือนหายไป และยังสะท้อนบทบาทของนักวิชาการอเมริกันและนโยบายการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง โดยเฉพาะด้านการพัฒนาการเกษตรในประเทศไทย

การประยุกต์ใช้: ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถช่วยส่งเสริมการอนุรักษ์พื้นที่ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่สำคัญของเมือง สวรรคโลกและการยกระดับทุนทางประวัติศาสตร์ของพื้นที่สู่การใช้ประโยชน์ในด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวและการเป็นเมืองแห่งการเรียนรู้ของท้องถิ่นได้ต่อไป

คำสำคัญ: สวรรคโลก โรเบิร์ต ลาริมอร์ เพนเดิลตัน สหรัฐอเมริกา หลังสงครามโลกครั้งที่สอง การเกษตร

บทนำ

เมืองสวรรคโลกหรือจังหวัดสวรรคโลกในอดีต (ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2459-2482 หรือ ค.ศ. 1916-1939) เป็นเมืองหนึ่งที่มีความสำคัญต่อประเทศไทยมาตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน จากการที่สวรรคโลกเคยเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ในการปกครองรวม 7 อำเภอ จากเดิม 2 อำเภอ คือ อำเภอสวรรคโลกกับอำเภอศรีสขานาลัย ภายหลังจากวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2474 กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศยุบจังหวัดสุโขทัยให้มาอยู่ในความปกครองของจังหวัดสวรรคโลก ได้แก่ อำเภอ วังไม้ซอน (ปัจจุบันคือ ตำบลวังไม้ซอน อำเภอสวรรคโลก) อำเภอสุโขทัยธานี (ปัจจุบัน ตำบลสุโขทัยธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย) อำเภอหาดเสี้ยว (ปัจจุบันตำบล หาดเสี้ยว อำเภอศรีสขานาลัย) อำเภอบ้านไกร (อำเภอกงไกรลาศในปัจจุบัน) อำเภอคลองตาล (ปัจจุบันตำบลคลองตาล อำเภอศรีสำโรง) และกิ่งอำเภอลานหอย (อำเภอบ้านด่านลานหอยในปัจจุบัน) และกิ่งอำเภอโตนด (อำเภอคีรีมาศปัจจุบัน) โดยจังหวัดสวรรคโลกถือว่าเป็นพื้นที่แหล่งการเกษตรที่สำคัญของประเทศไทย ได้แก่ การเพาะปลูกพืชไร่ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ละคร หุ่น ฝ้าย ข้าวและอ้อย โดยเฉพาะฝ้ายที่สวรรคโลกเคยเป็นแหล่งปลูกฝ้ายขนาดใหญ่ของภาคเหนือ อีกทั้งยังเป็นศูนย์กลางทางการคมนาคมและการค้าขายที่สำคัญของภาคเหนือมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 จากการมีท่าเรือขนส่งท่อนไม้ล่องไปตามเส้นทางแม่น้ำยมจากทางเหนือสู่กรุงเทพมหานคร โดยเป็นเมืองสำคัญที่มีการส่งไม้สักไปขายยังต่างประเทศ มีบริษัททำไม้ต่างประเทศหลายบริษัทได้เข้ามาทำสัมปทานป่าไม้ในเมืองสวรรคโลก รวมทั้งเมืองแพร่ เช่น บริษัทบอมเบย์เบอร์มา (ห้างกัปตัน) ตั้งอยู่ที่หมู่ 3 บ้านปากกุ่มเกาะ ผังตะวันตกลำน้ำยม และบริษัทหลุยส์ ที เลียวโนเวนส์ (ห้างมิสหลุยส์ หรือ ห้างแมงาว) อยู่หมู่ที่ 6 หน้าโรงเรียนสามัคคีวิทยา ตำบลปากกุ่มเกาะ เขื่อนคลองหกบาท เป็นต้น (Limpaphan, 2021) และมีการก่อสร้างเส้นทางรถไฟจากบ้านดารา จังหวัดอุตรดิตถ์ มายังสถานีสวรรคโลกและจากสวรรคโลกไปยังกรุงเทพมหานครเพื่อขนส่งสินค้าทางการเกษตร การเป็นเส้นทางเดินรถขนส่งสินค้าและผู้คนเชื่อมกันระหว่างอำเภอศรีสำโรง อำเภอสวรรคโลกและอำเภอศรีสขานาลัย จังหวัดสุโขทัย และในภายหลังยังได้มีการก่อสร้างสนามบินสุโขทัยที่อำเภอสวรรคโลกอีกด้วยในปี พ.ศ. 2535 โดยเปิดให้บริการ ตั้งแต่วันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2539 มาจนถึงปัจจุบัน อีกทั้งยังเป็นศูนย์กลางของหน่วยงานราชการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นศาลจังหวัดสวรรคโลกและสำนักงานอัยการจังหวัดสวรรคโลก เป็นต้น

ความสำคัญของเมืองสวรรคโลกโดยเฉพาะด้านสินค้าการเกษตรและการเป็นศูนย์กลางคมนาคมส่งผลให้สวรรคโลกเป็นพื้นที่จุดยุทธศาสตร์สำคัญของการพัฒนาทางเศรษฐกิจในอดีต โดยเฉพาะในด้านการเกษตรที่มีพืชสำคัญอย่างฝ้ายและถั่วเหลือง ทั้งนี้บุคคลหนึ่งที่มีความสำคัญในทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอสวรรคโลก รวมถึงจังหวัดสุโขทัยและพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศไทยด้วย คือ ดร.โรเบิร์ต ลาริมอร์ เพนเดิลตัน (Dr. Robert Larimore Pendleton) นักวิทยาศาสตร์และผู้เชี่ยวชาญด้านดินและการเกษตรชาวอเมริกันและศาสตราจารย์ด้านภูมิศาสตร์จากมหาวิทยาลัยจอห์นส์ ฮอปกินส์ (Johns Hopkins University) ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยโรเบิร์ตได้ตอบรับคำเชิญในการทำงานที่ประเทศไทยในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตรและเทคโนโลยีดินให้แก่กรมการเกษตรและการประมง กระทรวงเกษตรราธิการ ในปี 1935 ซึ่งในช่วงระหว่างนั้นโรเบิร์ตได้เดินทางไปสำรวจดินในหลายพื้นที่ของประเทศไทย อาทิ ระยอง เชียงใหม่ ลพบุรี สระบุรี อโยธยา จันทบุรี กรุงเทพมหานคร ฯลฯ รวมทั้งจังหวัดสุโขทัยและสวรรคโลก (Peddleton, 1962) และได้มีการจัดทำแผนที่ดินและหินพื้นผิวฉบับแรกของประเทศไทยที่ชื่อว่า "Provisional Map of the Soils and Surface Rocks of the Kingdom of Thailand" จากการรวบรวมรายงานและแผนที่เกี่ยวกับดินและการเกษตรที่ได้ตีพิมพ์ไว้เป็นภาคต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน จัดทำเป็นแผนที่รวมของทั้งประเทศ แผนที่ฉบับนี้ตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี 1949 และได้แจกจ่ายแผนที่จำนวน 750 ฉบับ หมดภายในระยะเวลาเพียง 3 เดือน เนื่องจากในขณะนั้นมีความต้องการข้อมูลดินของหน่วยงานราชการและองค์กรต่างประเทศเป็นอย่างมาก แผนที่นี้ยังได้ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและสำรวจจำแนกดินในเวลาต่อมา (Land Development Department, 2014)

หลังจากนั้น ดร.โรเบิร์ต ได้เดินทางกลับไปยังสยามอีกครั้งในช่วงปี 1946 หลังสงครามโลกครั้งที่สอง ในฐานะที่ปรึกษาด้านการเกษตรให้แก่กระทรวงการเกษตรและสหกรณ์ของประเทศไทยเป็นเวลา 4 เดือน และเป็นทีที่ปรึกษาด้านการเกษตรให้กับองค์การอาหารและเกษตรแห่งองค์การสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) ประจำประเทศไทย ในช่วงปี 1947-1948 และในช่วงปี 1952-1953 โดยเขายังเป็นนักวิทยาศาสตร์ด้านดินร่วมในปฏิบัติการหน่วยงานความมั่นคงร่วมแห่งสหรัฐอเมริกาในปฏิบัติการทางเทคนิคพิเศษและเศรษฐกิจ (the US Mutual Security Agency's Special Technical and Economic Mission) ในประเทศไทยอีกด้วย โดยในช่วงเวลานั้นโรเบิร์ตได้ร่วมมือกับ แฮร์รี่ ฮูเซอร์ เลฟ (Harry Houser Love) ศาสตราจารย์ด้านเกษตรศาสตร์จากมหาวิทยาลัยคอร์เนล (Cornell University) และนักวิทยาศาสตร์ทดลองการเพาะพันธุ์พืช ในโปรแกรมการอบรมชาวสยามด้านการวิจัยภาคสนามเชิงเทคนิคทางการเกษตรสมัยใหม่ในการเพาะปลูกข้าว (Peddleton, 1962)

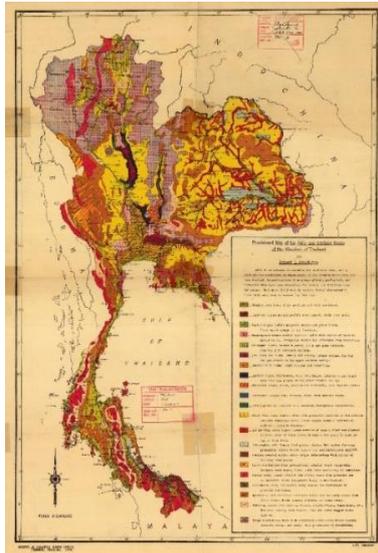

Figure 1 Provisional Map of the Soils and Surface Rocks of the Kingdom of Thailand

(Source: European Soil Data Centre, 1949)

คุณูปการที่สำคัญอย่างหนึ่งผ่านบทบาทของโรเบิร์ต เพนเดิลตัน นอกจากการสำรวจดินและแผนที่แล้ว คือ ภาพถ่ายจำนวนมากที่โรเบิร์ตได้ถ่ายไว้ในช่วงที่มาปฏิบัติงานในประเทศสยามหรือไทย รวมทั้งในประเทศอื่น ๆ ได้แก่ จีน ฟิลิปปินส์ อินเดีย อเมริกากลางและเปรู คองโก บราซิลและสหรัฐอเมริกา ซึ่งรูปภาพของโรเบิร์ตนั้นเป็นสิ่งที่ช่วยสะท้อนและบ่งบอกถึงเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น วิถีชีวิตของผู้คนและบทบาทของนักวิชาการต่างชาติผ่านการสนับสนุนของสหรัฐอเมริกาในช่วงเวลานั้นต่อประเทศไทย อย่างในกรณีพื้นที่อำเภอสุวรรณโลกและจังหวัดสุโขทัยได้อย่างน่าสนใจ

วัตถุประสงค์การศึกษา

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาด้านการเกษตรและวิถีการเกษตรของเมืองสุวรรณโลก จังหวัดสุโขทัย ผ่านภาพถ่ายของโรเบิร์ต ลาริมอร์ เพนเดิลตัน ในช่วงระหว่างปี 1935-1953 และการสะท้อนถึงนโยบายและนักวิชาการของสหรัฐอเมริกาที่มีต่อประเทศไทยส่วนหนึ่งในช่วงสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่สอง

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับภาพถ่ายและบทบาทของโรเบิร์ต ลาริมอร์ เพนเดิลตัน ส่วนใหญ่เป็นงานที่ศึกษาทั้งในแง่ของประวัติศาสตร์ท้องถิ่นด้านการเกษตรและภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรม อย่างงานวิจัยของ Kamhom (2020) ที่ศึกษาการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจข้าวและสังคมเมืองสุพรรณบุรี ในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2398-2468 ผ่านภาพถ่ายของโรเบิร์ต ลาริมอร์ เพนเดิลตัน เพื่อ

สะท้อนวิถีชีวิตและสังคมที่เปลี่ยนแปลงในเมืองสุพรรณบุรีอันเป็นผลมาจากความรุ่งเรืองของเศรษฐกิจข้าวในยุคก่อนหน้า เช่น การเกิดขึ้นของโรงน้ำแข็งที่เข้ามาสร้างและผลิตในสุพรรณบุรี โดยน้ำแข็งได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งกับวิถีชีวิตและเปลี่ยนวิถีการกินของสุพรรณบุรี อย่างวัฒนธรรมการกินน้ำแข็งและกาแฟ รวมทั้งวัฒนธรรมความเป็นเมืองในสุพรรณบุรี และบทความวิชาการของ Somnuk et al. (2021) เรื่อง “ข้าวหอมมะลิ พญาอินทรี และการดิ้นรนของชาวนาท่งกูลา” ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาข้าวหอมมะลิ 105 ที่เริ่มต้นพัฒนาในช่วง พ.ศ. 2493 โดยสหรัฐอเมริกา ภายใต้โครงการการบริหารจัดการความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (Economic Cooperation Administration) เพื่อศึกษาวิจัยการเพาะพันธุ์ข้าวท้องถิ่นและเพิ่มผลผลิตข้าวในประเทศไทย ผ่านการส่งผู้เชี่ยวชาญของสหรัฐอเมริกามาช่วยพัฒนาพันธุ์ข้าวในประเทศไทย ได้แก่ แฮร์รี่ ฮูเซอร์ เลิฟ (Harry Houser Love) และโรเบิร์ต ลาริมอร์ เพนเดลตัน (Robert Larimore Pendleton) ซึ่งโรเบิร์ตได้เข้ามาทำงานภายใต้โครงการปฏิบัติการหน่วยงานความมั่นคงร่วมแห่งสหรัฐอเมริกาในปฏิบัติการทางเทคนิคพิเศษและเศรษฐกิจ (The US Mutual Security Agency's Special Technical and Economic Mission) ซึ่งเป็นช่วงหนึ่งในการศึกษาของบทความนี้เช่นเดียวกัน โดยทั้งโครงการการบริหารจัดการความร่วมมือทางเศรษฐกิจและโครงการปฏิบัติการหน่วยงานความมั่นคงร่วมแห่งสหรัฐอเมริกาในปฏิบัติการทางเทคนิคพิเศษและเศรษฐกิจ ดำเนินการภายใต้ “The Marshall Plan” ของสหรัฐอเมริกาเพื่อใช้เป็นแนวทางการต่อสู้กับลัทธิคอมมิวนิสต์ในช่วงสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งบทบาทของนักวิชาการชาวอเมริกันทั้งสองภายใต้การสนับสนุนของสหรัฐอเมริกาได้นำไปสู่การพัฒนาและค้นพบข้าวหอมมะลิ 105 ในภาคอีสานของประเทศไทย

นอกจากนี้ งานวิจัยในด้านภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรมของ Davivongs & Arifwidodo (2020) ซึ่งศึกษาภูมิทัศน์สวนในบางกอก: การตีความจากแผนที่และภาพถ่ายโบราณ โดยมีการใช้ภาพของโรเบิร์ต ลาริมอร์ เพนเดลตัน บางส่วนจาก Collection of the University of Wisconsin Milwaukee Libraries ในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2473-2493 โดยภาพถ่ายสะท้อนให้เห็นถึงสวนผลไม้และพืชพรรณบริเวณริมคลองในฝั่งธนบุรีใน พ.ศ. 2478 และบริเวณชานเมืองกรุงเทพฯ ใน พ.ศ. 2479 อันแสดงให้เห็นถึงภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาที่ปัจจุบันได้ถูกทำลายและมีการเปลี่ยนแปลงไปและสมควรที่จะต้องมีการอนุรักษ์ฟื้นฟู

ดังนั้น ภาพถ่ายของโรเบิร์ตจึงสามารถสะท้อนภูมิทัศน์ทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยเฉพาะด้านการเปลี่ยนแปลงของการเกษตรและวิถีการเกษตรท้องถิ่น รวมถึงบทบาทในการสนับสนุนการพัฒนาการเกษตรของสหรัฐอเมริกาในช่วงเวลาหลังสมัยสงครามโลกครั้งที่สองได้

วิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ประยุกต์ใช้แนวการศึกษามานุษยวิทยารูปภาพ (anthropological study of photography) ซึ่งเป็นวิธีการศึกษาภาพถ่ายในฐานะที่เป็นทั้งเอกสารและแหล่งข้อมูลในทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและการศึกษาวิถีชีวิตของผู้คน (Morton, 2018) ผ่านการศึกษาภาพถ่ายของโรเบิร์ต ลาริมอร์ เพนเดลตัน ในพื้นที่อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดสุโขทัย ในช่วงระหว่างปี 1935-1953 โดยเชื่อมโยงกับข้อมูลการดำเนินนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาที่มีต่อประเทศไทยผ่านการพัฒนาด้านการเกษตรและเทคโนโลยีพิเศษในพื้นที่ของอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดสุโขทัย โดยรูปภาพของโรเบิร์ต เพนเดลตันนั้นมาจากทั้งแหล่งฐานข้อมูลของ University of Wisconsin-Madison-Milwaukee ใน collection หัวข้อ Asia and Middle East และเอกสารที่ปรากฏภาพถ่ายของ โรเบิร์ต ลาริมอร์ เพนเดลตัน รวมทั้งสิ้นจำนวน 80 ภาพ โดยในการศึกษาครั้งนี้ได้คัดเลือกรูปภาพที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ ประเด็นทางการศึกษาและจำแนกประเภทของรูปออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ภาพเกี่ยวกับด้านการเกษตร จำนวน 8 รูป ภาพเกี่ยวกับศูนย์ทดลองฝ้ายอำเภอคลองตาล จังหวัดสุวรรณภูมิ (ตำบลคลองตาล อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัยในปัจจุบัน) จำนวน 8 รูป และภาพเกี่ยวกับเมืองสุวรรณภูมิ จำนวน 7 รูป ควบคู่กับการศึกษาวิจัยเชิงเอกสารและการลงพื้นที่ศึกษาในพื้นที่อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดสุโขทัย

ผลการศึกษา

1. ภาพถ่ายของโรเบิร์ต ลาริมอร์ เพนเดิลตัน ในอำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย

ภาพถ่ายของโรเบิร์ต เพนเดิลตัน ในพื้นที่อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย สามารถจำแนกภาพออกเป็นสามประเภท ได้แก่ ภาพเกี่ยวกับด้านการเกษตรของสวรรคโลก ได้แก่ การทำไร่ฝ้ายและไร่อ้อย ภาพเกี่ยวกับศูนย์ทดลองฝ้ายอำเภอคลองตาล จังหวัดสวรรคโลก และภาพเกี่ยวกับเมืองและสถานที่สำคัญในเมืองสวรรคโลก โดยเฉพาะสถานีรถไฟสวรรคโลก ซึ่งบริบทจะเป็นในช่วงที่เมืองสวรรคโลกเป็นจังหวัดสวรรคโลก (ปี 1916-1939) และช่วงที่จังหวัดสวรรคโลกถูกยุบไปรวมกับจังหวัดสุโขทัย หลังปี 1939 ดังภาพใน Table 1

Table 1 Sawankhalok Photos taken by Robert Larimore Pendleton from the mid-1930s to 1950s.

Figure	Photo	Time	Type	Description
1		13 January 1936	Agriculture (1)	Cotton farmer's house in Klong Tan, Sawankhalok
2		14 January 1936	Agriculture (2)	Children ginning local cotton in Sawankhalok.
3		14 January 1936	Agriculture (3)	Luang Ing studies boll less cotton in Sawankhalok.

Table 1 Sawankhalok Photos taken by Robert Larimore Pendleton from the mid-1930s to 1950s. (cont.)

Figure	Photo	Time	Type	Description
4		16 November 1937	Agriculture (4)	Old woman wrapping plants at Klong Tan Cotton Experiment Station at Klong Tan subdistrict, Sawankolok province.
5		24 February 1948	Agriculture (5)	Vichitr Sawaeng, M. C. Chakrabandh Pensiri Chakrabandhu (Minister of Agriculture and Cooperatives during 1973-1974), Drs. Walker & Greene in cotton field of Klong Tan Cotton Experiment Station, Sawankolok.
6		24 February 1948	Agriculture (6)	Scientists (Drs. Walker & Greene) in cotton field at Klong Tan Cotton Experiment Station, Sawankolok.
7		February, 1948	Agriculture (7)	Research group near field of sugarcane in Klong Maplap, Sawankalop province. The Agricultural Colony's school is almost hidden behind the sugar cane.

Table 1 Sawankhalok Photos taken by Robert Larimore Pendleton from the mid-1930s to 1950s. (cont.)

Figure	Photo	Time	Type	Description
8		14 January 1936	Agriculture (8)	Wooden roller sugar mill in Sawankhalok.
9		13 January 1936	Klong Tan, Sawankhalok (1)	Agricultural School at the South of Sawankhalok nearby Yom River at Klong Tan, Sawankhalok
10		13 January 1936	Klong Tan, Sawankhalok (2)	Drying salted turnips for 3-4 days in Klong Tan and Agricultural School at the South of Sawankhalok, Siam (Thailand)
11		13 January 1936	Klong Tan, Sawankhalok (3)	Agricultural school garden quarters in Klong Tan and Agricultural School at the South of Sawankhalok, Siam (Thailand)

Table 1 Sawankhalok Photos taken by Robert Larimore Pendleton from the mid-1930s to 1950s. (cont.)

Figure	Photo	Time	Type	Description
12		13 January 1936	Klong Tan, Sawankhalok (4)	Village in Klong Tan and agricultural school nearby the Yom River, South of Sawankhalok.
13		13 January 1936	Klong Tan, Sawankhalok (5)	Agricultural school and dormitory classroom in Klong Tan at the South of Sawankhalok province, Thailand.
14		13 January 1936	Klong Tan, Sawankhalok (6)	Truck gardens on the bank of the Yom River near the Klong Tan agricultural School at the South of Sawankhalok.
15		24 February 1948	Klong Tan, Sawankhalok (7)	Meteorological station and store houses in Klong Tan Cotton Experiment Station, Sawankhalok, Thailand.

Table 1 Sawankhalok Photos taken by Robert Larimore Pendleton from the mid-1930s to 1950s. (cont.)

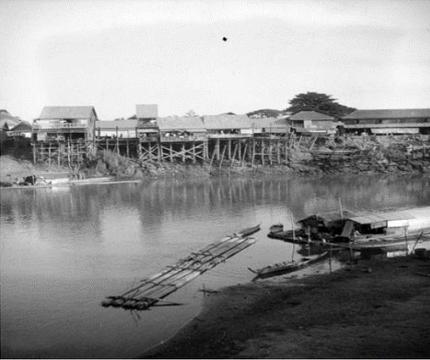
Figure	Photo	Time	Type	Description
16		24 February 1948	Klong Tan, Sawankhalok (8)	Staff quarters building in Klong Tan Cotton Experiment Station, Sawankolok, Thailand.
17		14 January 1936	Sawankhalok Town (1)	View of village from West bank of Yom River in Sawankhalok.
18		14 January 1936	Sawankhalok Town (2)	Teak logs in Yom River at the North of Sawankolok.
19		14 January 1936	Sawankhalok Town (3)	Sawankhalok railway station and Charod Withi Thong road.

Table 1 Sawankhalok Photos taken by Robert Larimore Pendleton from the mid-1930s to 1950s. (cont.)

Figure	Photo	Time	Type	Description
20		15 November 1937	Sawankhalok Town (4)	View of the town of Sawankhalok from the Charod Withi Thong road back of the Sawankhalok railway station. Sawankhalok railway was linking with Utradit (Ban Dara), and Klong Tan district. The bus on the Charod Withi Thong road were ride to Siamrong and Hadsiao, Srisatchanalai district.
21		December, 1939	Sawankhalok Town (5)	Looking southeast across Sukothai town and the Yom River, which flows from left to right. The road to the left leads to Sawankhalok town. The road at the upper right runs to Phitsanulok.
22		January, 1951	Sawankhalok Town (6)	Photo from the top of view, the north of east across the Yom River between Sawankhalok town (the view at the left), and Klong Tan's village (the right side). Many of the paddies nearer the river had been prepared for a winter, and upland crop.
23		January, 1951	Sawankhalok Town (7)	Aerial view of the Yom River and farm field. Sawankhalok town was at the right side in the distance, a branch railway connects with the main north line. The darker fields were nearby the river, and grow upland crops in the foreground, and to the left is lower land on which paddy is grown.

(Source: AGSL Digital Photo Archive - Asia and Middle East, University of Wisconsin Madison-Milwaukee, 2023)

4.2. การพัฒนาด้านการเกษตรของสวรรณโลกผ่านภาพถ่ายของโรเบิร์ต ลาริมอร์ เพนเดิลตัน

จากภาพถ่ายของโรเบิร์ต ลาริมอร์ เพนเดิลตัน (Robert Larimore Pendleton) ช่วงระหว่างปี 1935-1953 ได้สะท้อนการพัฒนาด้านการเกษตรผ่านการสนับสนุนของนักวิชาการต่างประเทศ โดยเฉพาะบทบาทของนักวิชาการจากสหรัฐอเมริกา ภายใต้การสนับสนุนขององค์การอาหารและเกษตรแห่งองค์การสหประชาชาติ (FAO) และโครงการปฏิบัติการหน่วยงานความมั่นคงร่วมแห่งสหรัฐอเมริกาในปฏิบัติการทางเทคนิคพิเศษและเศรษฐกิจ (the US Mutual Security Agency's Special Technical and Economic Mission) ในพื้นที่อำเภอสวรรคโลก ณ สถานีทดลองพืชไร่ ศรีสำโรง (อยู่ในพื้นที่อำเภอสรีสำโรง จังหวัดสุโขทัยในปัจจุบัน) โดยบทบาทของโรเบิร์ตในฐานะนักวิชาการด้านเทคนิคการเกษตรขององค์การอาหารและเกษตรแห่งองค์การสหประชาชาติ (FAO) นั้นได้นำไปสู่การทดลองการเพาะปลูกและพัฒนาพันธุ์ฝ้ายในพื้นที่อำเภอสวรรคโลก ณ สถานีทดลองพืชไร่ศรีสำโรงและการพัฒนาอุตสาหกรรมฝ้าย โดยมีการตั้งเครื่องหีบอัดฝ้ายและสร้างโรงหีบฝ้ายเพื่อส่งไปยังกรุงเทพมหานคร

Figure 2 Robert Larimore Pendleton (as the staff of FAO) and other staffs at Sri Samrong Agricultural Experiment Station in 1955

(Source: Sukhothai Agricultural Research and Development Center, 2023)

นอกจากนี้ ภาพถ่ายยังสะท้อนวิถีการเกษตรของผู้คนในพื้นที่สวรรคโลกและสุโขทัย ดังภาพในช่วงปี 1936-1939 ของโรเบิร์ตที่นำเสนอเกี่ยวกับชีวิตทางด้านการเกษตรของคนในพื้นที่สวรรคโลก เช่น การปลูกฝ้ายและทำฝ้ายพื้นถิ่นแบบใช้เองในครัวเรือน การทำน้ำตาลอ้อยแบบโบราณและโรงเรียนการเกษตรทางด้านทศใต้ของสวรรคโลกหรือศูนย์ทดลองการเกษตรคลองตาล (ปัจจุบัน คือ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสุโขทัย ตำบลคลองตาล อำเภอสรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย) ซึ่งองค์การ FAO ของสหรัฐอเมริกาเองได้ส่งนักวิชาการทางการเกษตรมาสนับสนุนการพัฒนาการเกษตรและการทำโรงงานหีบและอัดฝ้าย โดยการพัฒนาการปลูกฝ้ายในสวรรคโลกมาจากการส่งเสริมของรัฐบาลไทยที่ส่งเสริมเกษตรกรให้ปลูกฝ้ายเพิ่มขึ้นเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดภายในประเทศและส่งออกไปยังตลาดโลก โดยรัฐบาลไทยได้มีความร่วมมือกับสหรัฐอเมริกาในการทดลองการปลูกฝ้ายในหลายสายพันธุ์ในแปลงต้นแบบของอำเภอพรมพิราม จังหวัดพิษณุโลก ในช่วงปี 1910 แต่ทว่าการส่งออกฝ้ายไปยังตลาดโลกได้รับผลกระทบและชะงักตัวลงหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 1 และนำไปสู่การปิดตัวลงสถานีทดลองเพาะปลูกฝ้ายที่อำเภอพรมพิรามในปี 1925 ซึ่งหลังจากนั้นการพัฒนาฝ้ายได้รับการรื้อฟื้นอีกครั้งในปี 1935 เมื่อกรมการเกษตรและประมงที่นำโดยหลวงสุวรรณวาจกกสิกิจได้ส่งเสริมให้เกษตรกรไทยหันมาปลูกฝ้ายและจัดตั้งสถานีทดลองที่ตำบลคลองตาล จังหวัดสวรรคโลก ดังที่ปรากฏในภาพถ่ายของโรเบิร์ต โดยการดำเนินการดังกล่าวมีความร่วมมือกับกระทรวงความมั่นคงในการจัดหาเครื่องแยกเมล็ดฝ้ายออกจากเส้นใยฝ้ายมาใช้ในพื้นที่ โดยฝ้ายที่ถูกแยกเมล็ดแล้วจะถูกส่งไปยังโรงงานปั่นและทอฝ้ายที่ตั้งขึ้นโดยกระทรวงความมั่นคงในปี 1943 และฝ้ายจะถูกทอที่โรงงานในเขตเกียกกาย กรุงเทพมหานครและส่งให้กับตลาดภายในประเทศ (Ouyyanont, 2017)

Figure 3 Cotton Mill, cotton ginning and compression machine at Sri Samrong Agricultural Experiment Station

(Formerly Klong Tan Cotton Experiment Station, Sawankhalok), which were built by the United States.

(Source: Sukhothai Agricultural Research and Development Center, 2023)

ส่วนการทำอ้อยในสวรรคโลกก็ทำกันเป็นจำนวนมากเช่นเดียวกันในพื้นที่แบบดั้งเดิม คือ มีการปลูกอ้อยสำหรับการบริโภคในครัวเรือน และมีกระบวนการหีบนำอ้อยเอง จากนั้นนำน้ำอ้อยมาต้มและเคี้ยวเพื่อใช้ในการบริโภค หรือที่เรียกว่าการทำน้ำอ้อยงบหรือน้ำตาลอ้อยซึ่งนิยมทำในช่วงระหว่างเดือนมกราคมและกุมภาพันธ์ หลังจากเดือนแรกของฤดูแล้งที่อ้อยเติบโตเต็มที่ ในปัจจุบันเหลือการทำน้ำอ้อยแบบดั้งเดิมอยู่เพียงไม่กี่แห่งในอำเภอสวรรคโลก ได้แก่ ตำบลวังไม้ขอนและตำบลย่านยาว และในอำเภอสรีสำโรง ได้แก่ ตำบลเกาะตาเลีย้ง โดยใน Figure 8 (Agriculture) แสดงเครื่องบดไม่อ้อยทำจากไม้ในสวรรคโลกซึ่งมักจะมีแท่งหมุนอันเล็กสามอัน และมีเตาเหล็กหลอมและเคี้ยวอยู่ตรงกลางกองอ้อยอีกที (Peddleton, 1962) นอกจากนี้ใน Figure 7 (Agriculture) ยังแสดงให้เห็นว่ามีนักวิจัยด้านการเกษตรและการตั้งโรงเรียนทางการเกษตรส่วนใหญ่ (Agricultural Colony's School) อยู่ในด้านหลังของไร่อ้อยน้ำตาลในตำบลคลองมะพลับ (ตำบลในอำเภอสรีนครปัจจุบัน) จังหวัดสวรรคโลก (อำเภอสวรรคโลกปัจจุบัน)

นอกจากนี้ ภาพถ่ายของโรเบิร์ตยังสะท้อนบทบาทขององค์กร FAO และสหรัฐอเมริกาในพื้นที่อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย อย่างภาพเรื่องของการเกษตร (Agriculture) ปี 1948 ในสวรรคโลกปรากฏภาพของสถานีทดลองฝ้าย ตำบลคลองตาล อำเภอสรีสำโรงในปัจจุบันเป็นส่วนใหญ่และโรงเรียนการเกษตร ส่วนภาพ Agriculture 5-7 ยังปรากฏภาพนักวิชาการทางด้านเกษตรและพัฒนาค้นคว้าอย่างหม่อมเจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ จักรพันธุ์ (M. C. Chakrabandh Pensiri) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2516-2517 (Minister of Agriculture and Cooperatives, 1973-1974) และยังเป็นอดีตรัฐมนตรีว่าการข้าว อธิบดีกรมการเกษตร คณบดีคณะเกษตร อธิการบดีและนายกสมาคมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และองคมนตรี พ.ศ. 2518 นักวิทยาศาสตร์ชาวอเมริกันอย่าง ดร.วอล์กเกอร์ และกรีน (Walker and Greene) เป็นต้น ซึ่งได้เข้าไปทำงานช่วยเหลือ ณ สถานีทดลองฝ้ายตำบลคลองตาล อำเภอสวรรคโลก (Klong Tan, Sawankhalok) ในขณะนั้น และมีการทดลองการปลูกฝ้ายกว่า 50 แปลง (1 ไร่ต่อแปลง) ในพื้นที่ของศูนย์ทดลองฝ้าย ซึ่งพันธุ์ฝ้ายที่นิยมปลูกกันในประเทศไทยมีอยู่สองประเภทหลัก ได้แก่ พันธุ์ฝ้ายพื้นเมืองที่เป็นฝ้ายเส้นใยสั้น (ยาวประมาณ 1 นิ้ว) ปลูกเพื่อใช้ในกิจการครัวเรือนและเป็นสินค้าท้องถิ่น เช่น เสื้อผ้า ผ้าห่มและผ้าคลุม โดยใช้เครื่องมือแบบปั่นด้ายด้วยมือ กับพันธุ์ฝ้ายส่งเสริมที่กรมวิชาการเกษตรกับกรมส่งเสริมการเกษตรแนะนำเกษตรกรไทยให้ปลูกเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะโรงงานหีบฝ้ายและปั่นด้ายซึ่งมักเป็นพันธุ์ฝ้ายยาว (ประมาณ 1.5 นิ้ว) ได้แก่ ฝ้ายพันธุ์รีบา บีทีเค 12 ฝ้ายพันธุ์ตากฟ้า พันธุ์เดลต้าไพน์สมูทลิว และฝ้ายพันธุ์ศรีสำโรง 2 ส่วนในอำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย เคยมีการปลูกพันธุ์ฝ้ายพื้นเมืองกันมากคือ พันธุ์พวงมะไฟและพันธุ์ฝ้ายจัน เป็นต้น ซึ่งเป็นฝ้ายเส้นใยสั้น ต่อมาในช่วงฤดูแล้ง พ.ศ. 2529 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีนโยบายส่งเสริมงานวิจัยเพื่อส่งเสริมการผลิตฝ้ายเส้นใยสั้น และได้มีการนำเอาพันธุ์ฝ้ายเส้นใยสั้นจากมลรัฐเท็กซัส สหรัฐอเมริกา และมีการคัดเลือกและพัฒนาฝ้ายจันหรือฝ้ายเขมรที่เกษตรกรนิยมปลูกกันในบางท้องที่ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ และฝ้ายพวงมะไฟที่เกษตรกรนิยมปลูกกันในพื้นที่อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย

เพื่อการค้าและส่งโรงงานทอผ้าไหมที่กรุงเทพมหานคร โดยมีการขนส่งผ่านทางสถานีรถไฟสุวรรณโลกไปยังกรุงเทพมหานคร (Division of Agricultural Economics, 1987)

ทั้งนี้ ในช่วงที่โรเบิร์ตมาเป็นทีปรึกษาให้กับองค์กร FAO และร่วมในปฏิบัติการหน่วยงานความมั่นคงร่วมแห่งสหรัฐอเมริกาในการปฏิบัติการทางเทคนิคพิเศษและเศรษฐกิจนั้นเป็นช่วงสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่สองที่ประเทศไทยถือได้ว่าเป็นประเทศที่มีความสัมพันธ์อันดีกับสหรัฐอเมริกาผ่านการมีข้อตกลงร่วมกันในการพัฒนาความร่วมมือและการได้รับความช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจและเทคนิคพิเศษจากสหรัฐอเมริกาที่มีวัตถุประสงค์นอกเหนือไปจากด้านความมั่นคงป้องกันประเทศ มาตั้งแต่ปี 1950 (Wongsurawat, 2000) โดยประเทศที่มีความต้องการความช่วยเหลือต้องตกลงกับสหรัฐอเมริกาในการดำเนินการเพื่อส่งเสริมความเข้าใจและเจตจำนงอันดีร่วมกัน การชำระไว้ซึ่งสันติภาพของโลกและการกระทำร่วมกันในการขจัดสาเหตุของปัญหาความตึงเครียดระหว่างประเทศ (Washington, 1951) และภายใต้นโยบายการบริหารความร่วมมือทางเศรษฐกิจสำหรับคณะกรรมการนโยบายความช่วยเหลือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (the Economic Cooperation Administration for the Southeast Asia Aid Policy Committee) ซึ่งจัดตั้งขึ้นในปี 1950 มีหน้าที่ความรับผิดชอบต่อนโยบายประสานความร่วมมือในการช่วยเหลือทางการทหารและเศรษฐกิจในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีสมาชิกคณะกรรมการประกอบด้วย เดวิด ดีน รัส (David Dean Rusk)¹ ซึ่งเป็นผู้ช่วยเลขานุการรัฐกิจการตะวันออกไกล (Assistant Secretary of State for Far Eastern Affairs) ลีฟวิงสตัน ที. เมอร์ชานต์ (Livingston T. Merchant)² รองผู้ช่วยเลขานุการรัฐกิจการตะวันออกไกล (Deputy Assistant Secretary of State for Far Eastern Affairs) นายพลแฮร์รี่ เจ มาโลนี่ (Major General Harry J. Malony)³ ผู้ช่วยพิเศษด้านปัญหาของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Special Assistant for Southeast Asian Problems) สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม (Office of the Secretary of Defense) และ ริชาร์ด อัลเลน กริฟฟิน (Richard Allen Griffin)⁴ ผู้อำนวยการแผนกตะวันออกไกล การบริหารความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (Director of the Far East Program Division, Economic Cooperation Administration) (Washington, 1979) โดยประเทศไทยได้รับความช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจเป็นไปตามปฏิบัติการพิเศษทางเทคนิคและเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา หรือที่เรียกชื่อย่อว่า “STEM” (United States Special Technical and Economic Mission) ซึ่งอยู่ภายใต้หน่วยการบริหารความร่วมมือทางเศรษฐกิจกรุงวอชิงตัน หรือ “ECA/W” (headquarters of the Economic Cooperation Administration in Washington) โดยโครงการที่ใหญ่ที่สุดของโปรแกรมนี้ คือ การพัฒนาศูนย์การเกษตรแห่งชาติ (a national agricultural center) ที่มีมูลค่ากว่า 977,500 เหรียญสหรัฐ (\$977,500) และการพัฒนาโรงซ่อมรถไฟมักกะสัน (the Makkasan Railway repair shop) มูลค่า 1,160,000 เหรียญสหรัฐ (\$1,160,000) (Washington, 1979) นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีข้อตกลงความช่วยเหลือทางการทหารกับสหรัฐอเมริกา ตลอดจนการช่วยเหลือในการผลักดันให้ประเทศไทยเป็นประเทศชั้นนำในการส่งออกข้าว และการพัฒนาฐานอุตสาหกรรมและผลิตสินค้าบนฐานทรัพยากรของไทย

¹ เดวิด ดีน รัส (David Dean Rusk, 1909-1994) ดำรงตำแหน่งในฐานะเลขานุการรัฐภายใต้ประธานาธิบดี จอห์น เอฟ. เคนเนดี (John F. Kennedy) และ ประธานาธิบดี ลินดอน เบนส์ จอห์นสัน (Lyndon Baines Johnson) รัสได้เข้ามาทำงานในฐานะเลขานุการ เมื่อวันที่ 21 มกราคม ค.ศ.1961 และลาออกเมื่อวันที่ 20 มกราคม ค.ศ.1969 รัสทำหน้าที่ในหลายตำแหน่งด้วยกันในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 1947 และ 1951 รวมทั้ง การดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการของสำนักงานกิจการการเมืองพิเศษ (the Office of Special Political Affairs) ผู้ช่วยเลขานุการรัฐในกิจการองค์การระหว่างประเทศ (International Organization Affairs) รองเลขานุการรัฐ และผู้ช่วยเลขานุการรัฐกิจการตะวันออกไกลและแปซิฟิก (East Asian and Pacific Affairs) (Office of the Historian, Foreign Service Institute, United States Department of State, n.d.)

² ลีฟวิงสตัน ที. เมอร์ชานต์ (Livingston T. Merchant, 1903-1976) เป็นนักการทูตคนสำคัญของสหรัฐอเมริกาและเคยเป็นเอกอัครราชทูตแห่งสหรัฐอเมริกาที่แคนาดาและทำงานอยู่ภายใต้เลขานุการรัฐในกิจการการเมืองในช่วงระหว่างปี 1959-1961

³ แฮร์รี่ เจมส์ มาโลนี่ (Harry James Malony, 1889-1971) อดีตแม่ทัพของสหรัฐอเมริกา ผู้ควบคุมกองพลที่ 94 ซึ่งเป็นหน่วยหนึ่งของกองทัพสหรัฐในช่วงระหว่างสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2

⁴ ริชาร์ด อัลเลน กริฟฟิน (Richard Allen Griffin) ผู้อำนวยการปฏิบัติการช่วยเหลือในประเทศจีน (China Aid Mission) และการบริหารความร่วมมือทางเศรษฐกิจในช่วงระหว่างปี 1948-1949 และเป็นหัวหน้าพันธกิจด้านเศรษฐกิจต่อเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของกระทรวงการต่างประเทศ ในช่วงปี 1950 กริฟฟินยังเป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการแผนกตะวันออกไกล การบริหารความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และยังเป็นผู้แทนพิเศษในด้านการบริหารความร่วมมือทางเศรษฐกิจและหน่วยความมั่นคงร่วมตะวันออกไกล ในช่วงปี 1951-1952 (Harry S. Truman Library & Museum, 1974)

นอกจากนี้ การเพาะปลูกฝ้าย รวมทั้งการขนส่งสินค้าทางการเกษตรอื่น ๆ ยังสัมพันธ์กันอย่างมากกับเส้นทางรถไฟที่เชื่อมกับเส้นทางสายเหนือและกรุงเทพมหานคร รวมถึงเส้นทางคมนาคมทางถนนของสวรรคโลก ดังภาพที่ปรากฏของเมืองสวรรคโลก (Sawankhalok Town) โดยโรเบิร์ต เพนเดิลตัน ที่มีทั้งภาพถ่ายทางอากาศมองเห็นแม่น้ำยมซึ่งเป็นเส้นทางขนส่งสินค้าที่สำคัญของเมืองสวรรคโลกด้วยเช่นกัน เส้นทางรถไฟและถนนจรดวิถีถ่องซึ่งอยู่ด้านหลังของสถานีรถไฟสวรรคโลกที่แต่เดิมเคยเป็นเส้นทางลัดเกวียนขับตรงไปทางทิศเหนือเลียบแม่น้ำยมไปสู่ชุมชนหาดเสี้ยวอันเป็นจุดที่ตั้งของที่ว่าการอำเภอศรีสัชชนาลัยในสมัยก่อน และเชื่อมกับจังหวัดพิษณุโลก (Figure 6-7) จนภายหลังได้มีการปรับปรุงเป็นถนนหลวงหมายเลข 101 ในปัจจุบัน (Panitchayavej et al., 2017) โดยถนนจรดวิถีถ่องนั้นเป็นเส้นทางเดินรถเชื่อมจากอำเภอศรีสำโรงมายังเมืองสวรรคโลกและเชื่อมต่อไปยังตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดอุตรดิตถ์และจังหวัดตาก โดยเส้นทางช่วงจังหวัดสุโขทัย-ศรีสำโรง-สวรรคโลก ถูกเรียกว่าเป็นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101 และถูกนำมาเชื่อมเป็นเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 12 สายเอเชีย อันเป็นเส้นทางคมนาคมสำคัญเชื่อมต่อกันระหว่างภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ร่วมกันกับถนนสิงหวัฒน์ (จังหวัดสุโขทัย-พิษณุโลก) ถนนมิตรภาพ (จังหวัดพิษณุโลก-หล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์) ถนนมลิวรรณ (บ้านโนนหัน-มะลิวัลย์ จังหวัดขอนแก่น) ถนนศรีจันทร์ (จังหวัดขอนแก่น-ยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์) ถนนถีนานนท์ (ยางตลาด-สมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์) และออกไปยังอำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร ซึ่งเส้นทางสายพิษณุโลก-หล่มสักนั้น กรมทางหลวงได้ทำการก่อสร้างเมื่อ พ.ศ. 2503 โดยได้รับการสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกา เรียกว่าทางหลวงเส้นทางหมายเลข 24 หรือเส้นทาง “ถนนมิตรภาพ” ต่อมาเมื่อถนนโชคชัย-เดชอุดมได้ถูกสร้างขึ้น เมื่อ พ.ศ. 2513 กรมทางหลวงจึงได้กำหนดให้เปลี่ยนเป็นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 12 ในปัจจุบัน

ดังนั้น จากภาพทางภูมิศาสตร์เมืองสวรรคโลกจึงถือได้ว่าเป็นเมืองศูนย์กลางของการคมนาคมที่สำคัญมาตั้งแต่ในอดีต โดยภาพถ่ายของโรเบิร์ตและการมีบทบาทในพื้นที่สวรรคโลกและสุโขทัยของเขาเองได้สะท้อนการพัฒนาการเกษตรและวิถีการเกษตรเป็นสำคัญ โดยเฉพาะฝ้าย และเป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของเมืองสวรรคโลกและจังหวัดสุโขทัยเองที่สูญหายไป

อภิปรายผลการศึกษา

ภาพถ่ายของโรเบิร์ต ลาริมอร์ เพนเดิลตัน ในพื้นที่อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย ในช่วงระหว่างปี 1935-1953 ได้สะท้อนเรื่องราวของภูมิประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของเมืองสวรรคโลกและสุโขทัยที่สูญหายไปในปัจจุบันในประเด็นหลักที่สำคัญ ได้แก่ เรื่องของการเกษตร โดยเฉพาะการทำไร่ฝ้ายและอ้อย บทบาทของนักวิชาการสหรัฐอเมริกาและไทยในการพัฒนาทางด้านเกษตรในพื้นที่ โดยเฉพาะในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สองภายใต้นโยบายและข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสหรัฐอเมริกากับไทยซึ่งนำไปสู่การศึกษาสำรวจและโครงการพัฒนาด้านการเกษตรในพื้นที่ เช่น กรณีของโรงเรียนการเกษตร จังหวัดสวรรคโลก ในขณะนั้น การตั้งโรงหีบและอัดฝ้าย ตลอดจนแปลงทดลอง ณ ศูนย์ทดลองการปลูกฝ้าย ตำบลคลองตาล อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัยในปัจจุบัน และยังสะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการของเมืองสวรรคโลกในฐานะศูนย์กลางของการคมนาคมขนส่งทางเกษตรที่สำคัญในภาคเหนือของไทย การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นผ่านภาพถ่ายที่เชื่อมโยงกับวิถีเกษตรในอดีตของสวรรคโลกจึงเป็นภูมิทัศน์ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ควรอนุรักษ์ฟื้นฟูและยกระดับสู่การเพิ่มมูลค่าใช้ประโยชน์ เช่น ด้านการท่องเที่ยว

นอกจากนี้ ภาพถ่ายของโรเบิร์ตในภูมิทัศน์ทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นยังสะท้อนการเปลี่ยนแปลงของวิถีการผลิตจากการทำไร่ฝ้ายในอดีตซึ่งเคยปลูกกันมากในพื้นที่สวรรคโลกและสะท้อนการเปลี่ยนแปลงของความสัมพันธ์ทางการผลิตในท้องถิ่นสู่ทุนนิยมอุตสาหกรรมในยุคตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา รวมทั้งพัฒนาการของความเป็นเมืองในสวรรคโลก ดังเช่นงานวิจัยของ Kamhom (2020) ที่ศึกษาการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจข้าวและสังคมเมืองสุพรรณบุรี ในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2398-2468

ผ่านภาพถ่ายของโรเบิร์ต ลาริมอร์ เพนเดิลตัน ในช่วง พ.ศ. 2473-2493 ซึ่งสามารถสะท้อนวิถีชีวิตและสังคมที่เปลี่ยนแปลงในเมืองสุพรรณบุรีอันเป็นผลมาจากความรุ่งเรืองของเศรษฐกิจข้าวในยุคก่อนหน้าได้อย่างชัดเจน

ส่วนการสำรวจเก็บข้อมูลและบทบาทการพัฒนาโดยนักวิชาการทั้งชาวไทยและสหรัฐอเมริกาถือว่าสะท้อนบทบาทของสหรัฐอเมริกาในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จากข้างต้น หากพิจารณาในแนวคิดแบบยุคหลังอาณานิคม (Post-colonialism) บทบาทและการดำเนินนโยบายต่างประเทศด้านการพัฒนาการเกษตรและความมั่นคงในประเทศไทย อย่างกรณีของเมืองสุวรรณโลก คือ การขยายตัวของจักรวรรดินิยมอเมริกันในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สองผ่านการครอบงำทางเทคโนโลยีและองค์ความรู้สมัยใหม่ที่เรียกว่าการพัฒนาภายใต้การนำของสหรัฐอเมริกา ในประเด็นนี้ คือ สิ่งทีเอ็ดเวิร์ด ซาอิด (Said, 1978) กล่าวถึงในทฤษฎีหลังยุคอาณานิคม (theory of postcolonialism) ซึ่งอยู่บนฐานของการสร้างภาพที่บิดเบือนเกี่ยวกับความเป็นตะวันออกที่ถูกประดิษฐ์สร้างผ่านนักสำรวจตะวันตก บทกวี ปรัชญา นักทฤษฎีการเมือง นักเศรษฐศาสตร์ ฯลฯ หรือผ่านองค์ความรู้ทางวิชาการของตะวันตกที่มีอิทธิพลต่อตะวันออก และการสื่อภาพของตะวันออกในเชิงสังคมแบบดั้งเดิมหรือไม่เป็นอารยะตรงข้ามหรือเป็นอื่น (the other) กับตะวันตก (Hamadi, 2014) อันเป็นการแสดงถึงการครอบงำของอาณานิคมในสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่สองที่การครอบงำทางอุดมการณ์และการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับไทยโดยสหรัฐอเมริกา คือ การใช้อำนาจของตะวันตกหรือมหาอำนาจแบบสหรัฐอเมริกาในการควบคุมให้อยู่ใต้การนำและปกครองหรืออุดมการณ์ทางการเมืองและเศรษฐกิจทุนนิยมของสหรัฐอเมริกา

References

- Davivongs, V. & Arifwidodo, S. (2020). Bangkok Inner Orchard's Landscape: The Interpretation from Old Maps and Photographs. *Najua*, 17(2), 292-327. (In Thai)
- Division of Agricultural Economics. (1977). The approximate demand for silk and silk products in Thailand. Bangkok: Ministry of Agriculture and Cooperatives. (In Thai)
- Division of Agricultural Economics. (1987). Study on Silk Demand. Bangkok: Department of Agricultural Economics, Document of Economic Affairs No. 34/2530. (In Thai)
- European Soil Data Centre. (1949). Provisional Map of the Soils and Surface Rocks of the Kingdom of Thailand by Robert L. Pendleton. Bangkok: Cadastral Survey Office. Retrieved 2 September 2023, from <https://esdac.jrc.ec.europa.eu/content/provinsional-map-soils-and-surface-rocks-kingdom-thailand>
- FAO. (2018). Thailand and FAO Partnering to achieve sustainable agricultural development. Retrieved 2 September 2023, from <https://www.fao.org/documents/card/en/c/98344ae2-9d73-4206-b2a0-c7ea2fae3a42>
- Hamadi, L. (2014). Edward Said: The Postcolonial Theory and The Literature of Decolonization. *European Scientific Journal*, 2, 39-46.
- Harry S. Truman Library & Museum. (1974). Oral History Interview with Col. R. Allen Griffin. Retrieved 2 September 2023, from <https://www.trumanlibrary.gov/library/oral-histories/griffinr>
- Kamhom, P. (2020). Changes in the rice economy and society of Suphanburi A.D. 1855-1925. Master Thesis, M.A. in Arts, Faculty of Social Sciences, Srinakharinwirot University. Thailand. (In Thai)
- Land Development Department. (2014). History of Soil Survey of Thailand. Retrieved 2 September 2023, from http://oss101.idd.go.th/web_AboutSoils/PDF/5decades/D_5decades_hist.pdf (In Thai)
- Limpaphan, P. (2021). Lifestyle and Greater East-Asia War. Commemorative book on an occasion of Mr. Suwut Limpapan's 72nd birthday: Sukhothai. (In Thai)
- Morton, C. (2018). Photography, Anthropology of. University of Oxford, United Kingdom. Retrieved 4 September 2023, from <https://doi.org/10.1002/9781118924396.wbiea1621>

- Office of the Historian, Foreign Service Institute, United States Department of State. (n.d.). Biographies of the Secretaries of State: David Dean Rusk (1909–1994). Retrieved 4 September 2023, from <https://history.state.gov/departmenthistory/people/rusk-david-dean>
- Ouyyanont, P. (2017). A Regional Economic History of Thailand (Modern Economic History of Southeast Asia). ISEAS–Yusof Ishak Institute. (In Thai)
- Peddleton, L. R. (1962). Thailand. Aspects of Landscape and Life. By Robert L. Pendleton with the Assistance of Robert C. Kingsbury and Others. An American Geographical Society Handbook. Duell, Sloan & Pearce.
- Panitchayavej, S. & Others. (2017). The studies of political development of Sawankhalok and Community Cultural Heritage for Creative Tourism Development by the Community Network of Sawankhalok, Sukhothai. Bangkok: Thailand Science Research and Innovation. (In Thai)
- Robert Larimore Pendleton's photographs. Retrieved 30 August 2023, from AGSL Digital Photo Archive - Asia and Middle East, University of Wisconsin Madison-Milwaukee.
- Said, E. W. (1978). Orientalism. New York, Pantheon Books.
- Somnuk, W., & Others. (2021). Jasmine Rice, Eagle, and the Struggle of Thungkula Farmers. Retrieved 10 September 2023, from <https://prachatai.com/journal/2021/02/91849>. (In Thai)
- Washington. (1979). Foreign Relations of the United States, 1951, National Security Affairs; Foreign Economic Policy, Volume I. Neal H. Petersen, Harriet D. Schwar, Carl N. Raether, John A. Bernbaum and Ralph R. Goodwin (eds.). Washington: Government Printing Office.